2025/1267

27.6.2025

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS (EL) 2025/1267,

24. juuni 2025,

mis käsitleb Egiptuse Araabia Vabariigile makromajandusliku finantsabi andmist

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 212 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([1])

ning arvestades järgmist:

(1) Liidu ja Egiptuse Araabia Vabariigi (edaspidi „Egiptus“) vaheliste suhete alus on alates 2004. aastast kehtiv Euroopa – Vahemere piirkonna leping, millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Egiptuse Araabia Vabariigi vahel ([2]) (edaspidi „assotsieerimisleping“). Assotsieerimislepinguga loodi ELi-Egiptuse assotsieerimisnõukogu, mille 19. juunil 2022 toimunud üheksandal istungil võtsid liit ja Egiptus vastu kõige hiljutisemad ELi ja Egiptuse partnerluse prioriteedid (2021–2027) (edaspidi „partnerluse prioriteedid“). Partnerluse prioriteetidega kinnitatakse taas ühist eesmärki tegeleda liidu ja Egiptuse ühiste probleemidega, edendada ühiseid huve ning tagada Vahemere mõlemal kaldal pikaajaline stabiilsus ja kestlik areng. Partnerluse prioriteete toetab jätkuvalt ühine pühendumine selliste universaalsete väärtuste nagu demokraatia, õigusriigi ja inimõiguste austamisele, nagu on kajastatud ka ELi-Egiptuse mitmeaastases sihtprogrammis aastateks 2021–2027 (edaspidi „ELi-Egiptuse mitmeaastane sihtprogramm“).

(2) Partnerluse prioriteedid kajastavad liidu ja Egiptuse ühist pühendumust tugevdada koostööd, et toetada Egiptuse kestliku arengu strateegiat aastani 2030, ning liidu otsustavust tegutseda uue hooga, et tugevdada partnerlust oma lõunanaabrusega. Liit nimetas Euroopa Ülemkogu 10.–11. detsembri 2020. aasta järeldustes eraldi oma strateegilise prioriteedina demokraatlikku, stabiilsemat, keskkonnahoidlikumat ja jõukamat lõunanaabrust. Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 9. veebruari 2021. aasta ühisteatises „Uuendatud partnerlus lõunapoolsete naaberriikidega: Vahemere piirkonna uus tegevuskava“ esitatud ELi Vahemere piirkonna tegevuskavas ja selle lõunanaabrite majandus- ja investeerimiskavas esitatakse liidu eesmärgid saavutada piirkonnas pikaajaline kestlik sotsiaal-majanduslik taastumine ja vastupanuvõime ning edendada paralleelset rohe- ja digipööret.

(3) Egiptus ja liit otsustasid 17. märtsil 2024 ühiselt, et kujundavad oma suhted ümber strateegiliseks ja laiaulatuslikuks partnerluseks, mis põhineb sellistel väärtustel nagu võrdsus ning vastastikune austus ja usaldus, et tugevdada ühist stabiilsust, rahu ja heaolu.

(4) Kooskõlas partnerluse prioriteetidega on liit ja Egiptus võtnud kohustuse tagada vastutus ja õigusriik ning inimõiguste ja põhivabaduste täielik austamine ning edendada demokraatiat, soolist võrdõiguslikkust ja võrdseid võimalusi kui kõigi oma kodanike põhiseaduslikke õigusi. Need kohustused aitavad kaasa partnerluse edendamisele ning Egiptuse kestlikule sotsiaalsele ja majanduslikule arengule, heale valitsemisele ja sotsiaal-majanduslikule stabiilsusele. Kuna liit ja Egiptus on viimasel ajal hakanud tegema tihedamat ja konstruktiivset koostööd, on tekkinud võimalus pidada inimõigustega seotud küsimustes sisukamat dialoogi. Assotsieerimislepingu alusel moodustatud poliitiliste küsimuste, inimõiguste ja demokraatia, rahvusvaheliste ja piirkondlike küsimuste allkomitee ning assotsieerimiskomitee on institutsioonilised platvormid, mille kaudu arutada mitmesuguseid inimõigustealaseid küsimusi, mille arutamist soovib liit jätkata ja millele tugineda. Inimõiguste olukorra püsiv edasine paranemine Egiptuses sellistes olulistes valdkondades, mis on seotud kodaniku-, poliitiliste, majandus- ja sotsiaalõiguste ning põhivabadustega, mida mõlemad partnerid kahepoolselt ja rahvusvahelistel foorumitel korrapäraselt käsitlevad, avaldab liidu ja Egiptuse suhetele positiivset mõju.

([1]) Euroopa Parlamendi 18. juuni 2025. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 23. juuni 2025. aasta otsus.
([2]) ELT L 304, 30.9.2004, lk 39.

(5) Egiptusele antavat abi rahastatakse peamiselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/947 ([3]) loodud uue naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ (edaspidi „instrument „Globaalne Euroopa““) kaudu. Esialgne summa, mille liit instrumendi „Globaalne Euroopa“ kaudu ELi-Egiptuse mitmeaastase sihtprogrammi esimesel perioodil (2021–2024) Egiptusele eraldas, oli 240 miljonit eurot. See lisandub olemasolevale 1,3 miljardi euro suurusele koostööportfellile ning muudele 307 miljoni euro suurustele eelarvetoetuse ja erakorralistele meetmetele, mida on võetud reageerimiseks COVID-19 pandeemiale ja Venemaa agressioonisõjale Ukraina vastu. Partnerluse prioriteedid aastateks 2021–2027 kajastuvad ELi-Egiptuse mitmeaastases sihtprogrammis, mis on koostatud tihedas koostöös kõigi asjaomaste sidusrühmadega ja hõlmavad kolme laiemat valdkonda: i) kestlik tänapäevane majandus ja sotsiaalne areng, ii) partnerlus välispoliitikas ja iii) stabiilsuse tugevdamine. Instrumendiga „Globaalne Euroopa“ asendatakse Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend, mille raames andis liit Egiptusele ajavahemikul 2014–2020 kahepoolset abi 756 miljonit eurot.

(6) Liit tunnistab Egiptuse keskset rolli piirkonna julgeoleku ja stabiilsuse tagamisel ning on väga huvitatud sellest, et hoida Egiptuses ära lühiajalist majanduslikku ebastabiilsust, millel võivad olla laiemad tagajärjed ja negatiivne mõju geopoliitilisele olukorrale. Terrorism, organiseeritud kuritegevus, nagu inimkaubandus, ebaseaduslik ränne, desinformatsioon, ja konfliktid kujutavad endast ühist ohtu ühisele julgeolekule ja riikide sotsiaalsele struktuurile Vahemere mõlemal kaldal. Liit tunnustab Egiptuse panust selliste küsimuste lahendamisel. Peale selle on energiajulgeolek üks kõige pakilisemaid mureküsimusi, millega Vahemere mõlemal kaldal asuvad riigid peavad tegelema. Liidu ja Egiptuse energiakoostöö võib saada nii piirkonna majandusliku jõukuse allikaks kui ka tugevdada energiajulgeolekut seeläbi, et mitmekesistatakse energiavarustust ja soodustatakse piirkondlikku koostööd. Seepärast on liidul ja Egiptusel ühine huvi tugevdada koostööd, nagu on rõhutatud partnerluse prioriteetides, järgides täielikult rahvusvahelist õigust, sealhulgas inimõigusi ja rahvusvahelist humanitaarõigust, samuti edendada ühiseid huve ja lahendada ühiseid probleeme.

(7) Tuletades meelde üleilmseid ja piirkondlikke geopoliitilisi probleeme, nagu humanitaarkriis Gaza sektoris, mis tekkis 7. oktoobril 2023 Iisraelis toimunud Hamasi terrorirünnakute tagajärjel, teravnenud pinged Aafrika Sarves ja meresõiduohutus Punasel merel, samuti rändesurvet, mis on tingitud konfliktist Sudaanis, ebakindlat olukorda Süürias, ebastabiilset olukorda Liibüas, Egiptuse rolli suure hulga pagulaste ja rändajate vastuvõtmisel ning Egiptuse kui piirkonna suurima riigi ja kogu Lähis-Ida stabiilsuse tugisamba strateegilist tähtsust, on liit pannud aluse strateegilisele ja laiaulatuslikule partnerlusele Egiptusega, nagu on märgitud 17. märtsil 2024 Kairos allkirjastatud liidu ja Egiptuse ühisdeklaratsioonis (edaspidi „ühisdeklaratsioon“).

(8) Egiptusega läbiviidava strateegilise ja laiaulatusliku partnerluse eesmärk on muuta liidu ja Egiptuse poliitilised suhted strateegiliseks partnerluseks ja võimaldada Egiptusel täita oma keskset rolli piirkonna, Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika stabiilsuse tagamisel. Partnerluse eesmärk on toetada Egiptuse makromajanduslikku vastupanuvõimet ja võimaldada ulatuslike sotsiaal-majanduslike reformide elluviimist viisil, mis täiendab ja tugevdab Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) Egiptuse programmis ette nähtud reformiprotsessi. Nagu on märgitud ühisdeklaratsioonis, käsitletakse strateegilises ja laiaulatuslikus partnerluses suurt hulka poliitikameetmeid, mis on rühmitatud kuude sekkumissambasse, nimelt poliitilised suhted, majanduslik stabiilsus, investeeringud ja kaubandus, ränne, julgeoleku- ja õiguskaitsealane koostöö, demograafia ja inimkapital. Strateegilist ja laiaulatuslikku partnerlust tuleks kavandada kooskõlas liidu ja liikmesriikide tasandi algatustega.

(9) Strateegilist ja laiaulatuslikku partnerlust toetab 7,4 miljardi euro suurune finantspakett, mis koosneb lühiajalisest ja pikemaajalisest toetusest makromajanduslikule ja eelarvealasele ning sotsiaal-majanduslikule reformikavale, samuti suurematest summadest, mis on kättesaadavad Egiptusesse tehtavate investeeringute toetamiseks, ja sihtotstarbelisest toetusest mitmesuguste strateegiliste prioriteetide, sealhulgas taastuvenergia ja rändega seotud prioriteetide elluviimiseks. Toetuspaketi ühe osa moodustab kuni 5 miljardi euro suurune laenudena antav liidu makromajandusliku finantsabi pakett, mis koosneb kahest makromajandusliku finantsabi programmist, millest üks on lühiajaline summas kuni 1 miljard eurot ja teine keskpika tähtajaga summas kuni 4 miljardit eurot. Finantspakett hõlmab ka rahastamisvahendeid, näiteks tagatised ja segarahastamisvahendid, mille eesmärk on kaasata avaliku ja erasektori vahendeid, mille tulemusel tehtaks suures summas uusi investeeringuid, millel on positiivne majanduslik mõju, millest võivad kasu saada kõik egiptlased. Seda täiendavad programmid, millega toetatakse strateegilise ja laiaulatusliku partnerluse konkreetseid prioriteete üksikute projektide ja tehnilise abi kaudu, mida rakendatakse instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames.

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

(10) Egiptuse makromajanduslik ja eelarveolukord on viimastel kuudel olnud väga problemaatiline ja oluliselt halvenenud, kuna välissurve on võimendunud ja valitsemissektori võlg on veelgi suurenenud, kusjuures püsivad majandusväljavaateid ohustavad märkimisväärsed langusriskid. Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tagajärjed ning Lähis-Idas valitsevad geopoliitilised pinged ja konfliktid on toonud kaasa kapitali pikaajalise väljavoolu ja vähendanud välisvaluutatulusid, eelkõige turismist, Suessi kanalist ja gaasitootmisest saadavate tulude järsu vähenemise tõttu, ning lisaks on välisinvestorite usaldus kõikuma löönud. See on eriti problemaatiline Egiptuse raske eelarveolukorra tõttu, mida iseloomustab pidev eelarvepuudujääk ning suur ja kasvav valitsemissektori võla suhe SKPsse. Hoolimata nendest keerulistest välistingimustest suutis Egiptus 2024. aastal ellu viia reforme, nagu vahetuskursside ühtlustamine ja edusammud rahapoliitika karmistamisel, mille eesmärk on säilitada tema makromajanduslikku stabiilsust.

(11) Egiptuse majanduslikku ja finantsolukorda on alates 2016. aastast toetatud mitme IMFi programmiga. Nii võeti 2016. aastal vastu 12 miljardi USA dollari suurune kolmeaastane laiendatud rahastamisvahend, 2020. aastal 2,8 miljardi USA dollari suurune erakorraline finantsabi kiirrahastamisvahendi raames, 2020. aastal 5,2 miljardi USA dollari suurune üheaastane tugilaen ja 2022. aastal 3 miljardi USA dollari suurune nelja-aastane laiendatud rahastamisvahend, mida suurendati 2024. aastal 8 miljardi USA dollarini. Egiptus tegi IMFiga tehtava koostöö esimese tsükli ajal aastatel 2016–2021 reformide elluviimises suuri pingutusi. Reformid hõlmasid märkimisväärset vääringu devalveerimist, millega kaasnesid rahapoliitika reformid, mis keskendusid inflatsiooni hoidmisele sihtkoridoris. Kütusetoetuse reformiga kaasnes sihtotstarbelise sotsiaalsiirdesüsteemi märkimisväärne tugevdamine. Riigi rahanduse juhtimist tugevdati keskpika perioodi tulu- ja võlahaldusstrateegiate väljatöötamisega. Egiptuse ametiasutused hakkasid parandama ka riigile kuuluvate ettevõtete juhtimist.

(12) Pärast IMFi jätkuprogrammi vastuvõtmist 2022. aasta detsembris oli reformide edenemine vähem märgatav, kuigi Egiptus võttis meetmeid, et tagada avaliku ja erasektori äriühingutele võrdsed tingimused seeläbi, et võttis vastu riigile kuuluvate ettevõtete maksusoodustuste (v.a riikliku julgeoleku eesmärgil tehtavad erandid) kaotamise seaduse, majanduses riigi rolli vähendamist käsitleva riigi omandipoliitika (riigi roll on vaatamata hiljutistele piiratud edusammudele endiselt suur ja moonutav) ja selgitas põhjuseid, miks riik osaleb endiselt teatavates strateegilistes sektorites. Egiptus ei täitnud siiski oma kohustust muuta vääring 2023. aastal püsivalt paindlikuks, mis tõi kaasa üldiselt stabiilse ametliku vahetuskursi ja olulise paralleelse valuutaturu, kus vahetuskurss on märkimisväärselt nõrgem ja väga volatiilne. Selline killustatus pärssis tugevalt välisinvesteeringuid ja riigisisest äritegevust.

(13) Egiptus alustas IMFiga uuesti koostööd 2024. aasta alguses ja jõudis 6. märtsil 2024 tehnilise tasandi kokkuleppele täiendatud laiendatud rahastamisvahendi programmis, mida suurendati 8 miljardi USA dollarini. Uus programm võeti vastu IMFi direktorite nõukogu 29. märtsi 2024. aasta otsusega ja selle eesmärk on käsitleda järgmisi valdkondi: i) usaldusväärne vahetuskursi paindlikkus, ii) rahapoliitika kestlik karmistamine, iii) eelarve konsolideerimine võla jätkusuutlikkuse säilitamiseks, iv) uus raamistik taristukulutuste piiramiseks, v) sotsiaalkulutuste piisava taseme tagamine, et kaitsta vähekaitstud elanikkonnarühmi muu hulgas elukalliduse ja energiahindade tõusu eest, ning vi) riigi omandipoliitika ja reformide elluviimine võrdsete võimaluste tagamiseks, et edendada majanduses erasektori arengut. Koos tehnilise tasandi kokkuleppe allkirjastamisega kehtestas Egiptus ka vahetuskursi paindlikkuse ja tõstis kooskõlas IMFi programmi prioriteetidega keskpanga baasintressimäära tuntavalt, s.o 600 baaspunkti. 2024. aasta detsembris jõuti tehnilise tasandi kokkuleppele Egiptuse majandusreformi programmi neljanda läbivaatamise kohta ja IMFi direktorite nõukogu viis läbivaatamise lõpule 2025. aasta märtsis.

(14) Pidades silmas halvenevat majandusolukorda ja väljavaateid, mida varjutavad märkimisväärsed langusriskid seoses jätkuvate välisšokkidega, taotles Egiptus 12. märtsil 2024 liidult täiendavat makromajanduslikku finantsabi.

(15) Arvestades, et Euroopa naabruspoliitika hõlmab Egiptust, peaks ta vastama makromajandusliku finantsabi saamise tingimustele.

(16) Liidu makromajanduslik finantsabi peaks olema erandlik vahend, millega antakse sidumata ja mittesihtotstarbelist maksebilansi toetust, mille eesmärk on rahuldada Egiptuse pakilist välisrahastamisvajadust ja millega peaks kaasnema sellise poliitilise programmi rakendamine, mis hõlmaks Egiptuse maksebilansi olukorra parandamiseks võetavaid tugevaid ja viivitamatuid kohandamis- ja struktuurireformimeetmeid.

(17) Kuna Egiptuse maksebilansis on ka pärast IMFi ja teiste mitmepoolsete institutsioonide ja piirkondlike partnerite vahendite eraldamist jätkuvalt märkimisväärne välisrahastamispuudujääk, loetakse Egiptusele liidu makromajandusliku finantsabi andmist koostoimes IMFi programmiga praeguses erandlikus olukorras asjakohaseks vastuseks Egiptuse taotlusele saada liidult toetust Egiptuse majanduse stabiliseerimiseks. Liidu 5 miljardi euro suurune makromajandusliku finantsabi pakett, sealhulgas käesoleva otsuse kohane makromajanduslik finantsabi summas kuni 4 miljardit eurot, toetaks Egiptuse majanduse stabiliseerimist ja struktuurireformikava, täiendades IMFi programmi alusel kättesaadavaks tehtud vahendeid. Paketi esimene osa – 1 miljardi euro suurune makromajandusliku finantsabina antav laen – maksti välja 2024. aasta detsembris pärast komisjoni antud positiivset hinnangut.

(18) Liidu makromajandusliku finantsabi eesmärk peaks olema toetada jätkusuutliku välisrahastamise taastamist Egiptuses, toetades seeläbi Egiptuse majanduslikku ja sotsiaalset arengut. Liidu naabruses stabiilsuse ja heaolu edendamisega võib liidu makromajandusliku finantsabi andmine Egiptusele aidata kaasa ka liidu majanduskasvule ja majanduslikule vastupanuvõimele.

(19) Liidu makromajandusliku finantsabi suuruse kindlaksmääramisel peaks võtma aluseks täielikud kvantitatiivsed hinnangud, milles käsitletakse Egiptuse täiendavat vajadust välisrahastuse järele, ning samuti peaks võtma arvesse Egiptuse suutlikkust rahastada end omavahenditest, eelkõige tema käsutuses olevatest rahvusvahelistest reservidest. Liidu makromajanduslik finantsabi on rahvusvaheliste ühiste pingutuste osa ja täiendab mõjusalt IMFi ja Maailmapanga programme ja vahendeid. Makromajandusliku finantsabi suuruse kindlaksmääramisel peaks võtma arvesse ka mitmepoolsete rahastajate eeldatavat rahalist panust ning vajadust tagada koormuse õiglane jagunemine liidu ja muude rahastajate vahel, samuti Egiptuses juba kasutatavaid liidu muid välisrahastamisvahendeid ning liidu osalemisega saavutatavat lisaväärtust Egiptuses.

(20) Komisjon peaks tagama, et liidu makromajanduslik finantsabi on õiguslikult ja sisuliselt kooskõlas välistegevuse eri valdkondade peamiste põhimõtete ja eesmärkidega, neis valdkondades võetud meetmetega ning liidu muude asjaomaste poliitikameetmete ja väärtustega, nagu demokraatia, inimõigused ja õigusriik.

(21) Liidu makromajanduslik finantsabi peaks toetama liidu välispoliitikat Egiptuse suhtes. Komisjon ja Euroopa välisteenistus peaksid liidu välispoliitika kooskõlastamiseks ja selle järjepidevuse tagamiseks tegema makromajandusliku finantsabi andmisel tihedat koostööd.

(22) Liidu makromajanduslik finantsabi peaks toetama Egiptuse pühendumist liiduga ühiste väärtuste edendamisele, sealhulgas demokraatiale, õigusriigile, heale valitsemistavale, inimõiguste austamisele, kestlikule arengule ja vaesuse vähendamisele, samuti tema pühendumist avatud, reeglitel põhineva ja õiglase kaubanduse põhimõtetele.

(23) Egiptusele liidu makromajandusliku finantsabi andmise eeltingimus peaks olema see, et Egiptus jätkab konkreetsete, usaldusväärsete ja selgete sammude astumist tulemuslike demokraatlike mehhanismide – sealhulgas parlamentaarse mitmeparteisüsteemi – ja õigusriigi järgimiseks ning inimõiguste austamiseks. Lisaks tuleks liidu makromajandusliku finantsabi erieesmärkide abil suurendada Egiptuses riigi rahanduse juhtimise süsteemide tõhusust ja läbipaistvust, nendega seotud aruandekohustust ja järelevalvet ning soodustada struktuurireforme, mis on suunatud kestliku ja kaasava majanduskasvu saavutamisele, inimväärsete töökohtade loomisele ja eelarve konsolideerimisele. Komisjon ja Euroopa välisteenistus peaksid korrapäraselt jälgima nii selle eeltingimuse täitmist kui ka kõnealuste erieesmärkide saavutamist.

(24) Liidu makromajandusliku finantsabi seos IMFi programmist tehtavate õigeaegsete väljamaksetega, selle tugev makromajanduslik ja eelarvealane raamistik ning põhjalik võla jätkusuutlikkuse analüüs annavad kindlustunde, et Egiptus suudab võla tagasi maksta. Selleks, et tagada liidu makromajandusliku finantsabiga seotud liidu finantshuvide tõhus kaitse, peaks Egiptus ühtlasi võtma asjakohaseid meetmeid kõnealuse abiga seotud kelmuse ja pettuse, korruptsiooni ja muude õigusnormide rikkumiste ärahoidmiseks ja tõkestamiseks. Liidu makromajandusliku finantsabi raames eraldatud rahaliste vahendite läbipaistev haldamine on väga oluline. Lisaks peaks komisjoni ja Egiptuse ametiasutuste vahel sõlmitav laenuleping sisaldama sätteid, millega lubatakse Euroopa Pettustevastasel Ametil korraldada uurimisi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013 ([4]) ning nõukogu määruse (Euratom, EÜ) nr 2185/96 ([5]) sätetele ja vastavatele menetlustele, komisjonil ja kontrollikojal teha auditeid ning Euroopa Prokuratuuril kasutada oma pädevust seoses liidu makromajandusliku finantsabi andmisega ajavahemikul, mil kõnealust abi on võimalik saada, ja pärast seda.

(25) Liidu makromajandusliku finantsabi väljamaksmisega ei piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu kui eelarvepädevate institutsioonide volitusi.

(26) Laenudena antava makromajandusliku finantsabi jaoks moodustatavate vajalike eraldiste suurus peaks olema kooskõlas mitmeaastases finantsraamistikus ette nähtud eelarveassigneeringutega.

(27) Liidu makromajandusliku finantsabi andmist peaks korraldama komisjon. Selleks et Euroopa Parlament ja nõukogu saaksid jälgida käesoleva otsuse rakendamist, peaks komisjon neid korrapäraselt teavitama kõnealuse abiga seotud asjade käigust ning edastama neile asjakohased dokumendid.

(28) Käesoleva otsuse rakendamise kohta koostatav iga-aastane aruanne peaks sisaldama teavet selle kohta, milliseid konkreetseid, selgeid ja usaldusväärseid samme on Egiptus astunud tulemuslike demokraatlike mehhanismide – sealhulgas parlamentaarse mitmeparteisüsteemi – ja õigusriigi järgimiseks ning inimõiguste austamise tagamiseks.

(29) Selleks et tagada käesoleva otsuse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ([6]).

(30) Liidu makromajandusliku finantsabi suhtes tuleks kohaldada majanduspoliitilisi tingimusi, mis määratakse kindlaks vastastikuse mõistmise memorandumis. Selleks et tagada ühetaolised rakendamistingimused ja tõhusus, tuleks komisjonile anda volitused pidada Egiptuse ametiasutustega kõnealuste tingimuste üle läbirääkimisi liikmesriikide esindajate komitee järelevalve all kooskõlas määrusega (EL) nr 182/2011. Määruse (EL) nr 182/2011 kohaselt tuleks nõuandemenetlust kohaldada üldjuhul kõikidel nendel juhtudel, mida kõnealuses määruses ei ole sätestatud. Võttes arvesse asjaolu, et üle 90 miljoni euro suurusel abil võib olla oluline mõju, on kõnealust lävendit ületavate tehingute puhul asjakohane kasutada määruses (EL) nr 182/2011 sätestatud kontrollimenetlust. Võttes arvesse Egiptusele antava liidu makromajandusliku finantsabi suurust, tuleks vastastikuse mõistmise memorandumi vastuvõtmise ning kõnealuse abi vähendamise, peatamise või lõpetamise suhtes kohaldada kontrollimenetlust.

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

([5]) Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

(31) Kuna käesoleva otsuse eesmärki käsitleda Egiptuse välisrahastamisvajadust ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev otsus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(32) Et Egiptusele oleks võimalik makromajanduslikku finantsabi kiiresti anda, peaks käesolev otsus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Liit teeb Egiptusele kättesaadavaks kuni 4 miljardit eurot laenudena antavat makromajanduslikku finantsabi (edaspidi „liidu makromajanduslik finantsabi"), et toetada Egiptuse majanduse stabiliseerimist ja põhjalikku reformikava. Liidu makromajanduslik finantsabi makstakse välja tingimusel, et Euroopa Parlament ja nõukogu võtavad vastu liidu asjaomase aasta eelarve. Liidu makromajanduslik finantsabi aitab katta Egiptuse maksebilansivajadusi, mis on kindlaks määratud IMFi programmis.

2. Selleks et liidu makromajanduslikku finantsabi rahastada, antakse komisjonile õigus laenata vajalikud rahalised vahendid liidu nimel kapitaliturgudelt või finantseerimisasutustelt ja laenata need edasi Egiptusele.

3. Liidu makromajandusliku finantsabi väljamaksmist korraldab komisjon kooskõlas IMFi ja Egiptuse vahel sõlmitud kokkulepete ja ühiste arusaamadega ning assotsieerimislepingus sätestatud majandusreformide peamiste põhimõtete ja eesmärkidega.

Komisjon teavitab korrapäraselt Euroopa Parlamenti ja nõukogu liidu makromajandusliku finantsabiga – sealhulgas abi väljamaksetega – seotud suundumustest ning esitab nendele institutsioonidele aegsasti asjakohased dokumendid.

4. Liidu makromajanduslik finantsabi tehakse kättesaadavaks kahe ja poole aasta jooksul alates artikli 3 lõikes 1 osutatud vastastikuse mõistmise memorandumi jõustumisele järgnevast päevast.

5. Kui Egiptuse rahastamisvajadus liidu makromajandusliku finantsabi väljamaksete perioodil algsete prognoosidega võrreldes oluliselt väheneb, vähendab komisjon antava abi summat või peatab või lõpetab abi andmise, kasutades artikli 7 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlust.

Artikkel 2

1. Liidu makromajandusliku finantsabi andmise eeltingimus on see, et Egiptus jätkab konkreetsete ja usaldusväärsete sammude astumist tulemuslike demokraatlike mehhanismide – sealhulgas parlamentaarse mitmeparteisüsteemi – ja õigusriigi järgimiseks ning inimõiguste austamiseks.

2. Komisjon ja Euroopa välisteenistus jälgivad lõikes 1 sätestatud eeltingimuse täitmist kogu liidu makromajandusliku finantsabi andmise perioodi jooksul.

3. Käesoleva artikli lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse kooskõlas nõukogu otsusega 2010/427/EL ([7]).

([7]) Nõukogu 26. juuli 2010. aasta otsus 2010/427/EL, millega määratakse kindlaks Euroopa välisteenistuse korraldus ja toimimine (ELT L 201, 3.8.2010, lk 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj).

Artikkel 3

1. Komisjon lepib vastavalt artikli 7 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusele Egiptuse ametiasutustega kokku liidu makromajandusliku finantsabi andmise eelduseks olevad selgelt kindlaks määratud majanduspoliitilised ja finantstingimused, milles on olulisel kohal struktuurireformid ja riigi rahanduse usaldusväärsus. Kõnealused majanduspoliitilised ja finantstingimused määratakse kindlaks vastastikuse mõistmise memorandumis, mis sisaldab nende täitmise ajakava. Kõnealused majanduspoliitilised ja finantstingimused peavad olema kooskõlas artikli 1 lõikes 3 osutatud lepingute ja kokkulepetega, sealhulgas Egiptuses IMFi toetusel rakendatavate makromajandusliku kohandamise ja struktuurireformi programmidega.

2. Lõikes 1 osutatud majanduspoliitiliste ja finantstingimuste eesmärk on eelkõige suurendada Egiptuses riigi rahanduse juhtimise süsteemide tõhusust ja läbipaistvust ning nendega seotud aruandekohustust, sealhulgas liidu makromajandusliku finantsabi kasutamise puhul. Poliitikameetmete kavandamisel võetakse igakülgselt arvesse ka turgude vastastikusel avamisel tehtud edusamme, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks, reeglitel põhineva ja õiglase kaubanduse arengut, kestlikku arengut, head valitsemistava ning muid liidu välispoliitika prioriteete. Komisjon jälgib korrapäraselt Egiptuse edusamme kõnealuste eesmärkide saavutamisel.

3. Liidu makromajandusliku finantsabi üksikasjalikud finantstingimused määratakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2024/2509 ([8]) (edaspidi „finantsmäärus“) artiklile 223 kindlaks laenulepingus, mille sõlmivad komisjon ja Egiptuse ametiasutused (edaspidi „laenuleping“).

4. Komisjon kontrollib korrapäraselt, et artikli 4 lõike 3 esimeses lõigus osutatud tingimused oleksid kogu aeg täidetud, sealhulgas seda, kas Egiptuse majanduspoliitika vastab liidu makromajandusliku finantsabi eesmärkidele. Selle kontrolli eesmärgil koordineerib komisjon oma tegevust põhjalikult IMFi ja Maailmapangaga ning vajaduse korral ka Euroopa Parlamendi ja nõukoguga.

Artikkel 4

1. Kui lõike 3 esimeses lõigus osutatud tingimused on täidetud, teeb komisjon liidu makromajandusliku finantsabi kättesaadavaks osamaksetena. Iga osamakse suurus määratakse kindlaks vastastikuse mõistmise memorandumis. Osamakse võib välja maksta ühe korraga või mitmes jaos.

2. Laenudena antava liidu makromajandusliku finantsabi katteks moodustatakse vajaduse korral eraldised kooskõlas määrusega (EL) 2021/947.

3. Komisjon teeb osamaksete väljamaksmise otsuse, kui täidetud on järgmised tingimused:

a) artikli 2 lõikes 1 sätestatud eeltingimus,

b) sellise poliitilise programmi jätkuv ja rahuldav rakendamine, mis hõlmab tugevaid kohandamis- ja struktuurireformimeetmeid, mida toetab IMFi mitteennetav krediidikokkulepe, ning

c) vastastikuse mõistmise memorandumis kindlaks määratud majanduspoliitiliste ja finantstingimuste rahuldav rakendamine.

Teist osamakset ei tehta üldjuhul varem kui kolme kuu möödumisel esimese osamakse tegemisest. Kolmas osamakse tehakse üldjuhul mitte varem kui kolme kuu möödumisel teise osamakse tegemisest.

4. Kui lõike 3 esimeses lõigus sätestatud tingimused ei ole täidetud, peatab või lõpetab komisjon ajutiselt liidu makromajandusliku finantsabi väljamaksmise. Sel juhul teavitab komisjon Euroopa Parlamenti ja nõukogu viivitamata peatamise või lõpetamise põhjustest.

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

5. Liidu makromajanduslik finantsabi makstakse välja Egiptuse keskpangale. Kooskõlas vastastikuse mõistmise memorandumis esitatud kokkulepitud tingimustega ja eeldusel, et täiendav rahastamisvajadus leiab kinnitust, võib Egiptuse keskpank kanda liidu rahalised vahendid üle Egiptuse rahandusministeeriumile kui vahendite lõplikule saajale.

Artikkel 5

1. Selleks et rahastada laenudena antavat liidu makromajanduslikku finantsabi, antakse komisjonile õigus laenata vajalikud rahalised vahendid liidu nimel kapitaliturgudelt või finantseerimisasutustelt kooskõlas finantsmääruse artikliga 224.

2. Komisjon sõlmib artiklis 1 osutatud summa ulatuses artikli 3 lõikes 3 osutatud laenulepingu. Laenulepingus määratakse kindlaks ajavahemik, mil liidu makromajanduslikku finantsabi on võimalik saada, ja makromajandusliku finantsabi üksikasjalikud tingimused, sealhulgas seoses sisekontrollisüsteemidega. Egiptus peab laenu tagasi maksma; laen antakse tingimustel, mis võimaldavad laenu tagasi maksta pika aja jooksul, sealhulgas nähakse ette võimalik ajapikendus. Laenu maksimaalne tagasimaksmise tähtaeg on 35 aastat.

3. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu lõikes 2 osutatud tehingute käigust.

Artikkel 6

1. Liidu makromajanduslikku finantsabi rakendatakse kooskõlas finantsmäärusega.

2. Liidu makromajanduslikku finantsabi rakendatakse eelarve otsese täitmise raames.

3. Komisjon korraldab enne liidu makromajandusliku finantsabi rakendamist tegevusanalüüsi, et kontrollida Egiptuse finantskorra, haldusmenetluste ning sise- ja väliskontrollimehhanismide usaldusväärsust, kui need on abi andmise seisukohast olulised.

Artikkel 7

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 8

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga aasta 30. juuniks aruande käesoleva otsuse rakendamise kohta eelnenud aastal, sealhulgas hinnangu otsuse rakendamise kohta. Kõnealuses aruandes:

a) analüüsitakse liidu makromajandusliku finantsabi rakendamise edenemist;

b) hinnatakse Egiptuse majanduse olukorda ja väljavaateid ning artikli 3 lõikes 1 osutatud poliitikameetmete rakendamisel tehtud edusamme;

c) näidatakse ära seos vastastikuse mõistmise memorandumis kindlaks määratud majanduspoliitiliste ja finantstingimuste, Egiptuse jooksvate majandus- ja eelarvetulemuste ning liidu makromajandusliku finantsabi väljamaksmiseks tehtavaid osamakseid käsitlevate komisjoni otsuste vahel, tuues samal ajal välja konkreetsed ja usaldusväärsed sammud, mida on astutud demokraatlike mehhanismide ja õigusriigi järgimiseks ning inimõiguste tagamiseks.

2. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt kahe aasta jooksul pärast artikli 1 lõikes 4 osutatud abi kättesaadavuse lõppu järelhindamise aruande, milles hinnatakse liidu makromajandusliku finantsabi tulemusi ja tõhusust ning seda, mil määral on liidu makromajanduslik finantsabi aidanud kaasa abi eesmärkide saavutamisele.

Artikkel 9

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Luxembourg, 24. juuni 2025

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*
R. METSOLA	A. SZŁAPKA